

Orosz-magyar sakkszógyűjtemény
Русско-венгерский шахматный словарь

Szerkesztette **Ányos László**, az Akadémiai Kiadó nyugalmazott szótárszerkesztője.

A szógyűjtemény a teljesség igénye nélkül készült az orosz és magyar nyelvű sakkszakmai szövegek tanulmányozói számára.

Rövidítések: *a* – melléknév; *s* – főnév; *f* – nőnemű; *m* – hímnemű; *pl* – többes szám; *fn* – főnév; *mn* – melléknév; * *v. biz.* – bizalmas.

автор szerző

АИПЕ Международная ассоциация шахматной прессы AIPE, Sakkújságírók Nemzetközi Szövetsége

альбино albino, világos gyalogkereszt

альбом ФИДЕ FIDE-album

антиформа antiforma

арбитр versenybíró

арбитр, международный ~ nemzetközi versenybíró

арбитр, международный ~ по шахматной композиции nemzetközi sakkszerzemény-versenybíró

аристократ aristocratico, gyalogmentes feladvány

Ассоциация гроссмейстеров

Nagymesterek Szövetsége

атака támadás

атака, ~ пешечного меньшинства minoritástámadás

атака, прямая ~ на короля közvetlen támadás a király ellen

атака, ~ слабого пункта támadás a gyenge pont ellen

атаковать támad

балл 1. a FIDE Albumban megjelent sakkszerzemény pontszáma;

2. norma-teljesítés (*szovjet minősítés megszerzéséhez*)

батарея, белая ~ világos üteg

батарея, замаскированная ~ álcázott üteg

батарея, коневая ~ huszárüteg

батарея, королевская ~ királyüteg

батарея, косвенная ~ közvetett üteg

батарея, ладейная ~ bástyaüteg

батарея, пешечная ~ gyalogüteg

батарея, прямая ~ közvetlen üteg

батарея, слоновая ~ futóüteg

батарея, чёрная ~ sötét üteg

батарея, шахматная ~ üteg

бегство, ~ короля на соседнее поле a király kilépése (a szomszédos mezőre)

безопасность, ~ короля a király biztonsága

белые *m pl* világos *fn*

белый világos *mn*

бланк játszmalap

блицтурнир villámverseny

борьба harc, küzdelem

борьба, позиционная ~ pozícióharc, pozíciós küzdelem

брат üt

брат, ~ ход назад lépést visszavesz

вариант változat

вариант, выигрывающий ~ nyerő változat

вариант, форсированный ~ kényszerítő erejű változat

вертикаль *f* (függőleges) vonal, oszlop

вертикаль, крайняя ~ szélső

vonat/oszlop

взятие (ki-/le)ütés

взятие, ~ на проходе menet közbeni ütés

взятие, ~ неприятельской фигуры ellenséges báb ütése

взятие, ~ пешкой gyalogütés, ütés gyaloggal

взять üt, kiüt, leüt

взять, ~ ход назад lépést visszavesz

вилка villa

вилка, коневая ~ huszárvilla

вилка, пешечная ~ gyalogvilla

время, ~ игры játékidő

всадник táltos

вскрытие nyitás (*vonale*)

вскрыть nyit
вскрыть, ~ линию vonalat nyit
вторжение behatolás
выиграть, ~ партию játszmát nyer
выиграть, форсированно ~ «forszírt»
 nyer, kényszerítő erővel nyer
выигрыва|ться [выигра|ться] elvész
выигрыва|ться, пешка ~ется a gyalog
 elvész
выигрывать [выиграть] *у кого*
 (meg)nyer *vki ellen*
выигрыш nyerés, megnyerés (játszmáé),
 lenyerés (bábé)
выигрыш, ~ ладьи bástyanyerés
выигрыш, ~ партии játszmanyerés
выигрыш, ~ слона за две пешки futó
 lenyerése két gyalogért *v.* ellenében
выигрыш, ~ фигуры tisztnyerés
выход kilépés
гамбит csel, cseljáték
гамбит, отказанный ферзевый ~
 elhárított vezércsel
гамбит, принятый ферзевый ~
 elfogadott vezércsel
гамбит, ферзевый ~ vezércsel
горизонталь *f* sor
горизонталь, восьмая ~ nyolcadik sor
горизонталь, вторая ~ második sor
горизонталь, крайняя ~ szélső sor
горизонталь, первая ~ első sor
горизонталь, последняя ~ utolsó sor
горизонталь, предпоследняя ~ utolsó
 előtti sor
горизонталь, седьмая ~ hetedik sor
горизонталь, средняя ~ középső sor
гроссмейстер nagymester
давление, позиционное ~ pozíciós
 nyomás
дальнобойность távolbahatás
двухходовка kétlépéses feladvány
дебют megnyitás, játék (*megnyitás*
értelemben)
дебют, ~ Андерсена Andersen-megnyitás
дебют, ~ Понциани Ponziani-megnyitás
дебют, ~ Нимцовича Nimzovics-
 megnyitás
дебют, ~ слона futójáték
дебют, ~ ферзевой пешки vezérgyalog-
 megnyitás

дебют, закрытый ~ zárt megnyitás
дебют, открытый ~ nyílt megnyitás
дебют, полуоткрытый ~ félig nyílt
 megnyitás
демонстрация, ~ партии játszma
 demonstrálása
диагональ *f* átló
диагональ, большая ~ nagy átló
диаграмма ábra, diagram
догонять [догонить] utolér
доигрывание újrafelvétel, újrajátszás
доска tábla
доска, шахматная ~ **1.** sakktábla; **2.**
 sakk-készlet
дотронуться, ~ до фигуры bábót érint
дуаль *f* duál
дуаль, сильная ~ major duál
дуаль, слабая ~ minor duál
жеребьёвка sorsolás
жертва áldozat
жертва, ~ ферзя vezéráldozat
жертва, ~ фигуры tisztáldozat
журнал, шахматный ~ sakkújság
заблокировать blokál, rögzít
завершение befejezés
завершение, ~ развития a fejlődés
 befejezése
завлечение ráterelés
задача feladvány; feladat
задача, двухходовая ~ kétlépéses felad-
 vány
задача, многоходовая ~ többlépéses
 feladvány
задача, трёхходовая ~ háromlépéses fel-
 advány
задача-монстр soklépéses feladvány
закончиться, ~ вничью döntetlenül
 végződik
заматовать bemattol, megmattol
замуровать befalaz
запатовать bepattol
записать [записывать] ír, jegyez
запись írás, jegyzés; jelzés
запись, ~ партии játszmajegyzés
запись, ~ позиций állás feljegyzése
запись, ~ ходов lépésjegyzés, lépések
 írása/jegyzése
запись, полная ~ teljes jelzés
запись, сокращённая ~ rövid jelzés
защита, ~ Алёхина Aljechin-védelem

защита, ~ Барулина Barulin-védelem
защита, ~ Грюнфельда Grünfeld-védelem
защита, ~ Каро-Канн Caro-Kann védelem
защита, ~ Нимцовича nimzoindiai védelem
защита, ~ Петрова orosz védelem
защита, ~ Филидора Philidor-védelem
защита, скандинавская ~ skandináv védelem
защита, французская ~ francia védelem
защищать [защитить] véd, megvéd
зевок elnézés
знак jel
знак, вопросительный ~ felkiáltójel
знак, восклицательный ~ kérdőjel
игра játék
игра, комбинационная ~ kombinatív játék
игра, маневренная ~ manőverező játék
игра, позиционная ~ pozíciójáték
игра, пробная ~ próbajáték (*logikai feladványoknál*)
игра, точная ~ pontos játék
игра, фигурная ~ tisztjáték
игра, шахматная ~ sakkjáték
игранный játszott
играющий, ~ белыми világossal játszó
играющий, ~ чёрными sötéttel játszó
изображение, печатное ~ **фигуры** báb ábrajele
инициатив|а kezdeményezés
инициатив|а, утрата ~ы a kezdeményezés elvesztése
история történelem, történet
история, шахматная ~ sakk-történet
итог, ~ турнира versenyeredmény
качество minőség
клетка kocka
клуб klub, egyesület, kör, egyesület
клуб, шахматный ~ sakk-klub, sakk-kör
команда csapat
команда, сборная ~ válogatott csapat, válogatott
комбинация kombináció
комбинация, выигрывающая ~ nyerő kombináció
комбинация, логическая ~ logikai kombináció

комбинация, типичная ~ típuskombináció
комбинация, форсированно выигрывающая ~ kényszerítő erővel nyerő kombináció, *forszírt kombináció
комплект, ~ фигур készlet, sakk-készlet
композитор, шахматный ~ sakkszerző
конкурс verseny, sakkszerzőverseny
контратака ellentámadás
контргамбит ellencsel
контргамбит, ~ Альбина Albin-ellencsel
контршанс ellenesély
конь huszár, *ló
королева *királynő, királyné
король király
король, заматованный ~ bemattolt király
король, застрявший в центре ~ középen rekedt király
король, одинокий ~ egyedülálló király
коэффициент, индивидуальный ~ értékszám, rating
культура, шахматная ~ sakk-kultúra
лагерь tábor
лагерь, ~ белых világos tábor
лагерь, ~ противника ellenséges tábor
лагерь, ~ чёрных sötét tábor
лагерь, белый ~ világos tábor
лагерь, неприятельский ~ ellenséges tábor
лагерь, чёрный ~ sötét tábor
ладья bástya
линия vonal
линия, открытая ~ nyílt vonal
литератор, шахматный ~ sakkíró
ловить elfog
ловля elfogás
любитель amatőr, műkedvelő; sakkbarát
маневр manőver
маневренность manőverezőképeség
маневрирование manőverezés
маршрут menetmód
мастер mester
мастер, ~ по шахматам sakkmester
мастер, международный ~ nemzetközi mester
мастер, шахматный ~ sakkmester
мат matt

мат, ~ двумя слонами matt két futóval
мат, ~ королю matt a királynak
мат, ~ ладьёй bástyamatt, matt a bástyával
мат, ~ Легаля Legal-féle matt
мат, ~ слоном и конём matt futóval és huszárral
мат, ~ ферзем vezérmatt, matt a vezérrel
мат, дать ~ mattot ad, beadja a mattot
мат, детский ~ bolondmatt
мат, дурацкий ~ bolondmatt
мат, объявить ~ bemondja a mattot, mattot jelent
мат, пастушеский ~ bolondmatt
мат, получить ~ mattot kap
матч mérkőzés
матч, дополнительный ~ на звание чемпиона páros mérkőzés a bajnoki címért
матч, ~ на первенство мира világbajnoki páros mérkőzés
матч-реванш visszavágó mérkőzés
матч-турнир meccsverseny, többfordulós körmérkőzéses verseny
мельница, комбинация «мельница» malom
место hely
место, исходное ~ eredeti hely, alapállásbeli hely
место, первоначальное ~ eredeti hely
миттельшпиль *m* középjáték
многоходовка többlépéses feladvány
мобилизация mozgósítás, mobilizálás
мобилизация, ~ фигур tiszték mozgósítása
наименование, сокращённое ~ фигуры báb jele
нападать [напасть] támad
нападение támadás
нападение, встречное ~ ellentámadás
направление irány
направление, вертикальное ~ függőleges irány
направление, горизонтальное ~ vízszintes irány
направление, косое ~ átlós irány
направление, прямое ~ oldalirány
начало megnyitás, nyitás, kezdés
начало, ~ партии megnyitás
начало, английское ~ angol megnyitás

ничь|я döntetlen
ничь|я, предлагать ~ю döntetlent ajánl
ничь|я, сделать ~ю döntetlenül végez, döntetlent ér el
норм|а, выполнение ~ы normateljesítés
нотация jegyzés, jelölés
нотация, алгебраическая ~ algebrai jelzésrendszer
нотация, шахматная ~ jelzésrendszer
обмен csere, lecserélés
обмен, ~ фигуры tisztcsere
обменять cserél, lecserél
обменять, ~ коня на слона lecseréli a huszárt futóért
обозначение, ~ полей mezők jelölése
общество, шахматное ~ sakkegyesület
объявлять [объявить] mond, bemond, jelent
одноцветник azonos színű báb
окончание 1. végjáték; **2.** végződés
окончание, ~ партии játszmavégződés
окончание, малофигурное ~ kevésbábos végjáték
окончание, теоретически выигрышное ~ elméletileg nyert végjáték
окончиться, ~ вничью döntetlenül végződik
олимпиада, шахматная ~ sakkolimpia
оппозици|я szembenállás, oppozíció
оппозици|я, занятие ~и az oppozíció elfoglalása, oppozícióba lépés
оппозици|я, занять [занимать] ~ю oppozícióba lép, elfoglalja az oppozíciót
оппозици|я, захват ~и az oppozíció elfoglalása, oppozícióba lépés
оппозици|я, уступить ~ю elveszti az oppozíciót
отвечать válaszol
отвечать, ~ ходом а2-а3 a2-a3 lépéssel válaszol
отвлечение elterelés
отдать [отдавать] odaad, lead (bábot)
отдать, ~ слона за три пешки futót ad három gyalogért
откладывание, ~ партии játszma függőben hagyása, játszma félbeszakítása
отступление visszavonulás, visszalépés, ellépés
отступление, ~ короля a király ellépése
оттеснить visszaszorít

оттесниться visszaszorul
отыгрывать lenyer, nyer
отыгрывать, ~ фигуру tisztet nyer
офицер* → слон * futár, lövész
оценка értékelés
оценка, приблизительная ~ hozzávetőleges értékelés
очередность, ~ хода за кого lépésen van vki
очеред|ь 1. sorrend; 2. sorra kerülés, soron következőzés
очеред|ь, ~ь хода a lépés joga
очеред|ь, зависит от ~и хода a lépés jogától függ; attól függ, ki van lépésen
очеред|ь, передать ~ь хода átadja a lépés jogát
очко pont
ошибка hiba
ошибка, дебютная ~ megnyitási hiba
парти|я játszma; parti
парти|я, ~я закончившаяся вничью döntetlen játszma
парти|я, английская ~я angol megnyitás
парти|я, испанская ~я spanyol megnyitás, spanyol játszma
парти|я, итальянская ~я olasz megnyitás
парти|я, образцовая ~я mintajátszma
партия, отложенная ~я függőjátszma
парти|я, русская ~я orosz megnyitás
парти|я, сдать ~ю játszmát felad
парти|я, шахматная ~я sakkjátszma, sakkparti
партнер ellenfél, partner
пат patt
пат, получить ~ pattot kap
первенство bajnokság
первенство, личное мировое ~ egyéni világbajnokság
первенство, мировое ~ világsőség
перевес előny
перевес, материальный ~ anyagi előny
перевес, пешечный ~ gyalogtöbblét
перевес, решающий материальный ~ döntő anyagi előny
передвинуть lép vmivel, mozgat vmit
передвинуть, ~ фигуру tisztel lép
переигр(ыв)ание újrafelvétel, újrajátszás, továbbjátszás (*függőjátszmáé*)
переигр(ыв)ать újrajátszik
переигрывать(ся) újrajátsszák

перекрытие vonalzárás
перекрытие, взаимное ~ kölcsönös vonalzárás
перемен|а változás, változtatás, megfordítás
перемен|а, с ~ой цвета fordított színekkel
перепрыгивать [перепрыгнуть] átugor
пешк|а gyalog
пешк|а, ~а идёт в ферзи a gyalog vezérére változik
пешка, блокированная ~а rögzített gyalog, blokált gyalog
пешк|а, «висячие» ~и “lógó” gyalogok
пешк|а, защищённая проходная ~а védett szabadgyalog
пешк|а, изолированная ~а izolált gyalog, elszigetelt gyalog
пешк|а, коневая ~а huszárgyalog
пешк|а, королевская ~а királygyalog
пешк|а, ладейная ~а bástyagyalog
пешк|а, отдалённая проходная ~а távoli/távolabbi szabadgyalog
пешк|а, отсталая ~а visszamaradt gyalog
пешк|а, проходная ~а szabadgyalog
пешк|а, связанные ~и összekötött gyalogok
пешк|а, сдвоенные ~и kettős gyalog, dupla gyalog
пешк|а, слабая ~а gyenge gyalog
пешк|а, слоновая ~а futógyalog
пешк|а, ферзевая ~а vezérgyalog
пикенинни pickaninny, sötét gyalogkereszt
план terv
план, стратегический ~ stratégiai terv
победивший győztes a
победитель győztes s
победитель, ~ шахматного турнира sakkverseny győztese
побеждённый legyőzött, vesztes
побить üt
поведение, спортивное ~ sportszerű magatartás
повторение, троекратное ~ позиции háromszori tükörkép, háromszori állásismétlődés
подвижность, ~ фигуры báb mozgékonyasága
пожертвовать áldoz

пожертвовать, ~ качество minőséget áldoz
 позиция|я állás, pozíció
 позиция|я, упростить ~ю egyszerűsíti az állást
 позиция, выигришная ~ nyert állás, nyerőállás
 позиция, заключительная ~ végállás
 позиция, исходная ~ kiindulóállás
 позиция, матовая ~ mattállás
 позиция, начальная ~ kezdőállás
 позиция, типичная ~ tipikus állás
 позиция, финальная ~ végállás
 позиция, шахматная ~ sakkállás
 пойти lép
 поле mező
 поле, ~ превращения átalakulási mező
 поле, атакованное ~ megtámadott mező
 поле, белое ~ világos mező
 поле, критическое ~ kritikus mező
 поле, соседнее ~ szomszédos mező
 поле, угловое ~ sarokmező
 поле, центральное ~ centrummező, centrális mező, közepmező
 поле, чёрное ~ sötét mező
 положение 1. helyzet; állás; 2. szabályzat, előírás
 положение, ~ о соревновании versenykiírás
 положение, безнадёжное ~ reménytelen helyzet
 положение, ничейное ~ döntetlen állás
 положение, проигрышное ~ veszített állás
 поправля|ть igazít (rosszul álló bábót)
 поправля|ть, ~ю! igazítok!
 поражение vereség
 потеря veszteség, elvesztés, veszteség
 потеря, ~ фигуры tisztvesztés
 потерять veszít, elveszít
 правил|о szabály
 правил|о, ~а игры játékszabály
 правил|о, ~а шахматной игры sakkszabály, a sakk játékszabálya
 правило, ~ квадрата négyzetszabály
 правило, ~ пятидесяти ходов ötvenlépéses szabály
 превосходство fölény

превосходство, ~ в силах на атакуемом участке доски túlerő a támadás területén
 превращение átalakulás, átváltozás
 превращение, ~ в ферзя vezérré alakulás
 превращение, ~ пешки gyalogátalakulás
 предложение, ~ на ничью döntetlenajánlat
 преимущество előny
 преимущество, материальное ~ anyagi előny
 преимущество, позиционное ~ álláselőny
 приближение közeledés
 приближение, ~ короля a király közeledése
 привлечение ráterelés
 признать, ~ себя побеждённым elismeri a vereségét
 прикосновение érintés
 прикосновение, случайное ~ véletlen érintés
 прикоснуться, ~ к фигуре bábót érint
 прикрытие fedezék, védelem
 прикрытие, ~ короля királyállás
 прикрытие, пешечное ~ királyállást védő gyalogsor
 прикрыть véd
 принимать elfogad
 принимать, ~ предложение на ничью döntetlenajánlatot elfogad
 провидение, ~ пешки в ферзи gyalog bevitele vezérnek
 продвижение előretolás
 продвижение, ~ пешки gyalogtolás
 продолжение folytatás
 проигравший veszítő
 проиграть *кому* veszít *vki ellen*
 пройти megy
 пройти, ~ в ферзи vezérnek megy
 промах hiba, baklövés
 прорыв áttörés
 прорыв, пешечный ~ gyalogáttörés
 просрочка, ~ времени időtúllépés
 противник ellenfél
 противостояние ellenállás
 проходить megy
 проходить, ~ в ферзи vezérnek megy

проходная *s* szabadgyalog
проходная, отдалённая ~ távoli
 szabadgyalog
пункт pont
пункт, слабый ~ gyenge pont
пункт, уязвимый ~ gyenge/sebezhető
 pont
развивать fejleszt
развивать, ~ фигуры fejleszt a tiszteket
развитие fejlődés, fejlesztés
развитие, ~ фигур tisztfejlesztés,
 figurafejlődés
разделить, ~ 4-5-ое места osztja a 4-5
 helyet
размен csere
размен, ~ ферзей vezércsere
размен, пешечный ~ gyalogcsere
разменять lecserél, cserél
разменяться cserél
разменяться, ~ ферзями vezért cserél
разрядник minősített sakkozó
разыграть lejátszik
разыгрывание lejátszás
разыгрывать játszik
расставлять elhelyez
расставлять, ~ фигуры elhelyezi a
 bábokat
результат, ~ турнира versenyeredmény
решатель *m* fejtő
решение megoldás, megfejtés
решение, авторское ~ szerzői megoldás,
 intenció
рокировать sáncol
рокировка sánc
рокировка, длинная ~ hosszú sánc
рокировка, короткая ~ rövid sánc
рокировка, односторонняя ~ egyoldali
 sáncolás
рокировка, разносторонняя ~ ellen-
 kező/ellentétes oldali sáncolás
ряд sor
ряд, вертикальный ~ függőleges sor
ряд, горизонтальный ~ vízszintes sor
ряд, косой ~ ferde sor
сверчок szöcske
свести, ~ партию вничью döntetlenre
 menti a játszmát
связ(ыв)ать köt, leköt
связка kötés, lekötés
сда|ться felad

сда|ться, ~лся feladta
сдать felad
сдать, ~ партию feladja a játszmát
сдача feladás
сдача, ~ партии játszmafeladás
сдваивать (meg) kettőz
сдваивать, ~ ладьи kettőzi a bástyákat
сдвоение, ~ Бруннера-Туртона Brun-
 ner–Turton-kettőzés
сеанс szimultán
сеанс, ~ вслепую vakszimultán
сеанс, ~ одновременной игры szimultán
сеанс, ~ с часами időellenőrzéses szii-
 multán
сеанс, альтернативный ~ két vagy több
 szimultánzó által közösen adott szimultán
середина, ~ доски a tábla közepe
середина, ~ игры középjáték
середина, ~ партии középjáték
сеть, матовая ~ mattháló
сила, сравнительная ~ **фигур** a bábok
 viszonylagos ereje
сила, ударная ~ **фигур** bábok hatóköre
скелет, пешечный ~ gyalogváz
слабость gyengeség
слабость, позиционная ~ pozíciós
 gyengeség
след, ложный ~ megtévesztés
след, тематический ложный ~
 témaszerű megtévesztés
слон futó
слон, белопольный ~ világos mezejű
 futó
слон, разноцветные ~ы különböző színű
 futók
слон, чернопольный ~ sötét mezejű futó
снять, ~ с доски leveszi a tábláról
согласие megegyezés
согласие, ~ на ничью döntetlenben való
 megegyezés
согласиться, ~ на ничью döntetlenben
 egyezik meg
соперник ellenfél
соревнование verseny
соревнование, ~ за доской tábla melletti
 verseny
соревнование, ~ по молниеносной
игре villámverseny
соревнование, ~ по переписке
 levelezési verseny

соревнование, ~ по радио rádiós verseny
соревнование, ~ по решению megfejtési verseny
соревнование, ~ по телеграфу távirati verseny
соревнование, ~ по телефону telefonos verseny
соревнование, ~ с выбыванием kieséses verseny
соревнование, ~ шахматного клуба házi/sportköri verseny
соревнование, двухкруговое ~ kétfordulós verseny
соревнование, заочное ~ távverseny, távsakkozás
соревнование, квалификационное ~ minősítő verseny
соревнование, командное ~ csapatverseny
соревнование, лично-командное ~ egyéni csapatverseny
соревнование, массовое ~ tömegverseny
соревнование, международное ~ nemzetközi verseny
соревнование, национальное ~ nemzeti verseny, országos verseny
соревнование, очное ~ tábla melletti verseny
соревнование, тематическое ~ témaverseny
соревнование, тренировочное ~ gyakorlóverseny
соревнование, шахматное ~ sakkverseny
сочинённый szerkesztett (játszma)
сочинить szerkeszt
спасать (meg)ment
спасать, ~ партию megmenti a játszmat
способ, ~ выигрыша a nyeres módja
стать (rá)lép
стать, ~ на шестой горизонталь a hatodik sorra lép
столик, шахматный ~ sakkasztal
сторона fél
сторона, атакующая ~ támadó fél
сторона, сильнейшая ~ erősebb fél
структура, пешечная ~ gyalogszerkezet
судья versenybíró

судья, главный ~ főbíró
судья, ~ по шахматной композиции sakszszermény-versenybíró
сыгранный lejátszott
сыграть játszik
таблица táblázat
таблица, ~ движения по турам előrehaladási táblázat
таблица, ~ очереди/очередности игры sorsolási táblázat, párosítási táblázat
таблица, ~ результатов eredménytáblázat
таблица, ~ соревнования verseny táblázat
тема téma
тема, ~ Банного Bannij-téma
тема, ~ белой коррекции világos korrekció (témája)
темп tempó
темп, выигривать ~ tempót nyer
темп, выигриш ~a tempónyeres
теория elmélet
теория, ~ игры játékelmélet
теория, шахматная ~ sakkelmélet
терять veszít
терять, ~ темп tempót veszít
техника technika
техника, ~ (шахматной) игры játéktechnika, a sakkjáték technikája
точка pont (*mező*)
точка, ~ пересечения metszőpont
третьсвязка harmadkötés
трёхходовка háromlépéses feladvány
трону|ть érint
трону|ть, ~л – ходи! érintett báb lép!
тур forduló
турá* † torony
турнир verseny
турнир, ~ наций nemzetek versenye
турнир, ~ по круговой системе körmérkőzés, körmérkőzéses verseny
турнир, ~ по круговой системе в два круга kétfordulós körmérkőzéses verseny
турнир, ~ по круговой системе в один круг egyfordulós körmérkőzéses verseny
турнир, ~ по полусхеvingенской системе félschevingeni verseny
турнир, ~ по схевингенской системе schevingeni rendszerű verseny

турнир, ~ по швейцарской системе svájci rendszerű verseny
турнир, двухкруговой ~ kétfordulós körmérkőzéses verseny
турнир, зональный ~ zónaverseny
турнир, массовый ~ tömegverseny
турнир, международный ~ nemzetközi verseny
турнир, межзональный ~ zónaközi verseny
турнир, шахматный ~ sakkverseny
угол sarok
угроза fenyegetés
угроза, матовая ~ mattfenyegetés
угроза, неотразимая ~ védhetetlen fenyegetés
удар támadás
удар, двойной ~ kettős támadás
удар, находиться под ~ом meg van támadva
удар, находящийся под ~ом megtámadott
упрощение (le)egyszerűsítés
упрощение, ~ позиции az állás (le)egyszerűsítése
участник résztvevő
участник, ~ соревнования verseny résztvevője
учебник tankönyv
учебник, шахматный ~ sakktankönyv
федерация szövetség
федерация, шахматная ~ sakkszövetség
ферзь vezér
ферзь, ставить ~я beviszi a vezért
фигур|а 1. бáb; 2. tiszt
фигур|а, передвигать ~y lép a bábbal
фигура, ~ другого цвета más színű бáb
фигура, ~ одного цвета azonos színű бáb
фигура, ~ противника ellenséges бáb, az ellenfél бábja
фигура, ~ своего цвета saját (színű) бáb
фигура, белая ~ világos бáb
фигура, бешенная ~ veszett бáb
фигура, более ценная ~ értékesebb бáb
фигура, «висячая» ~ lógó tiszt
фигура, вскрываемая ~ lesőбáb
фигура, вскрывающая ~ nyitóбáb
фигура, дальнобойная ~ hosszú lépésű бáb

фигура, лёгкая ~ könnyűtiszt
фигура, лишняя ~ tisztelőny
фигура, нападающая ~ támadó бáb
фигура, неприятельская ~ ellenséges бáb
фигура, равносильная ~ azonos értékű бáb
фигур|а, разноимённые ~ы különböző fajtájú бábok
фигура, самая мощная ~ legerősebb бáb
фигура, самая сильная ~ legerősebb бáb
фигура, своя ~ saját бáb
фигура, сильнейшая ~ erősebb бáb
фигура, собственная ~ saját бáb
фигура, тронутая ~ érintett бáb
фигура, тяжёлая ~ nehéz tiszt
фигура, чёрная ~ sötét бáb
фигура, чужая ~ idegen бáb
фигура, шахматная ~ sakkбáb, sakk-figura
фланг szárny
фланг, королевский ~ királyszárny
фланг, ферзевый ~ vezérszárny
форма, обратная ~ antifорма
форсировать kierőszakol
форсировать, ~ ничью kierőszakolja a döntetlent
форсировать, ~ размен фигур kierőszakolja a tisztcserét
ход lépés
ход, (с)делать ~ lépést tesz, lép
ход, ~ белых világos lépés; világos lép, világos van lépésen
ход, ~ пешки gyaloglépés; a gyalog menetmódja
ход, ~ чёрных sötét lépés; sötét lép, sötét van lépésen
ход, при ~е кого vki lépése esetén
ход, антикритический ~ antikritikus lépés, átjövő lépés
ход, вступительный ~ kulcslépés
ход, выжидательный ~ várakozó lépés
ход, записанный ~ függő lépés
ход, критический ~ kritikus lépés, átmenő lépés
ход, лишний ~ felesleges lépés
ход, ловушечный ~ ravasz lépés, csapda
ход, начальный ~ kezdő lépés
ход, невыгодный ~ káros lépés
ход, неправильный ~ szabálytalan lépés

ход, ответный ~ válaszlépés
ход, очередной ~ soron következő lépés
ход, пассивный ~ passzív lépés
ход, первый ~ kulcslépés
ход, пешечный ~ gyaloglépés
ход, плохой ~ rossz lépés
ход, проигрывающий ~ vesztes lépés
ход, рискованный ~ kockázatos lépés
ход, сильный ~ erős lépés
ход, слабый ~ gyenge lépés
ход, тихий ~ csendes lépés
ход, хороший ~ jó lépés
ходить lép
цвет szín
цвет, белый ~ világos szín
цвет, чёрный ~ sötét szín
цейтнот időzavar
центр centrum
центр, большой ~ bővített centrum
центр, закрытый ~ zárt centrum
центр, малый ~ centrum
центр, напряжённый ~ centrum-feszültség
центр, открытый ~ nyitott centrum
центр, пешечный ~ gyalogcentrum
центр, фигурный ~ tisztcentrum
центр, фиксированный ~ rögzített centrum
цепь lánc
цеп|ь, пешечная ~ь gyaloglánc
цеп|ь, основание пешечной ~и gyaloglánc alapja
цугцванг lépéskényszer, “zugzwang”
цугцванг, ставить (кого) в положение ~а lépéskényszerbe hoz
чатуранга csaturanga
чемпион bajnok
чемпион, ~ мира (по шахматам) (sakk)világbajnok
чемпионат bajnokság
чемпионат, личный ~ egyéni bajnokság
чемпионат, открытый ~ nyílt bajnokság
чемпионка bajnoknő
чемпионка, ~ мира világbajnoknő
чёрные *m pl* sötét *s*
чёрный sötét *a*
чутьё, позиционное ~ pozícióérezék
шанс esély
шатрандж satranzs
шах sakk

шах, ~ королю sakk a királynak
шах, ~ навскрышку felfedett sakk
шах, вечный ~ örökös sakk
шах, дать ~ sakkot ad
шах, двойной ~ kettős sakk
шах, закрыться от ~а védi a sakkot
шах, заслониться от ~а védi a sakkot
шах, находиться под ~ом sakkban van/áll
шах, объявить ~ bemondja a sakkot
шах, объявление ~а a sakk bemondása
шах, открытый ~ felfedett sakk
шах, уйти от ~а kilép a sakkból
шахматист sakkozó, sakkjátékos, sakkversenyző
шахматист, начинающий ~ kezdő sakkozó
шахматист, опытный ~ tapasztalt sakkozó
шахматистка sakkozó, női sakkozó
шахматы sakk, sakk-készlet, sakkozás
шахматы, заочные ~ távsakk
школа, английская ~ angol iskola
школа, логическая ~ logikai iskola
школа, старонемецкая ~ régi német iskola
школа, чешская ~ cseh iskola
экс-чемпион exbajnok, volt bajnok
экс-чемпион, ~ мира exvilágbajnok
эндшпиль *m* végjáték
этюд tanulmány, művészi végjáték